

JURIDISCHE GEVOLGEN VAN UITZONDERLIJK SEXUEEL GEDRAG

Van Hercules, de Griekse halfgod, wordt verteld dat hij eens in één nacht twintig jonge vrouwen ontmaagde. Voor gewone stervelingen zijn zulke prestaties natuurlijk niet weggelegd, en in een samenleving zonder slavernij zou een man er ook niet licht de gelegenheid voor krijgen. Was dat anders, dan zou de strafwet er zich in elk geval niet tegen zetten. Hercules zou in Nederland zijn record kunnen verbeteren zonder daar een proces-verbaal voor te krijgen.

Ontmaagden is in de wet niet verboden, maar het spreekt vanzelf dat er gemakkelijker omstandigheden bij kunnen komen die het feit wel strafbaar maken. Ik had eens een gesprek met een jongeman, voor wie het uitvoeren van een ontmaagding het toppunt van genot betekende en die daarom voortdurend op jacht was naar „verse waar“. Hij was zich daarbij nauwelijks van enig strafbaar feit bewust, maar toen we samen zijn verschillende avonturen eens doornamen kwam er toch aardig wat te voorschijn. Als ik

achter de vermelde feiten het betreffende artikel van het Wetboek van Strafrecht aangeef met de maximum straf die ervoor gegeven kan worden, dan had hij meisjes ontmaagd in de duinen en op het strand (art. 239 — 2 jaar) hij had een meisje van 17 jaar gewillig gemaakt door haar pornografische foto's te laten zien (art. 240 bis — 6 maanden); hij had sommige meisjes genomen afschoon ze zich op het beslissende moment verzetten en tegenspartelden (art. 242 — 12 jr.) hij had het eens doorgezet bij een meisje dat flauwgevallen was (art. 247 — 6 jaar); hij had herhaaldelijk meisjes ontmaagd die nog geen zestien jaar waren (art. 245 — 8 jaar); hij had een meisje van twintig, dat nog nooit met jongens te maken had gehad, overgehaald hem zijn gang te laten gaan door haar een armband te beloven (art. 248 ter. — 4 jaar). Deze jongeman, die bij zijn baas uitstekend stond aangeschreven als harde en bekwame werker, had sinds zijn dertiende jaar ongeveer al zijn vrije tijd aan sex gewijd. Hij was ten tijde van ons gesprek nog

pas negentien, en dus te kort aan de gang om al een dochter te hebben. Maar afgezien dus van bloedschande had hij, zonder zichzelf van veel misdadigheid bewust te zijn, toch wel zo ongeveer alle in aanmerking komende seksuele misdrijven begaan.

Dit doet intussen niets af aan het feit, dat een ontmaagingsmanie als zodanig buiten het bereik van de strafwet valt. Hetzelfde geldt op overeenkomstige manier van een voorliefde voor geslachtsverkeer met bejaarde lieden (**gerontofilie**), voor het bedrijven van sex met z'n drieën (**trilisme**) of groepssex (**collectivisme**). Er moeten bijzondere omstandigheden bijkomen om ze strafbaar te maken. Ook de uitingen van „**saliromanie**“ — het drinken van urine (**urolagie**), het eten van uitwerpselen (**koprofagie**) of het likken van de aars (**anilingus**) brengen iemand niet in aanraking met de strafrechter. Maar als de dader getrouwd is, zal zijn vrouw zich met goede kans kunnen wenden tot de burgerlijke rechter en scheiding van tafel en bed vragen op grond

van buitensporigheden. Dat kan zij ook doen als hij **homoseksuele omgang** heeft met een meerderjarige vriend, of andere dingen uithaalt die sterk afwijken van wat in onze cultuur als heteroseksueel normaal gedrag wordt beschouwd. Komt het nieuwe echtscheidingsrecht tot stand, dan zullen zulke handelingen kunnen gelden als ontwrichtend voor het huwelijk en dan tot volledige echtscheiding leiden.

Zedendelicten

Tegenover deze op zich niet-strafbare feiten staan andere liefhebberijen van seksuele minderheden, die als zodanig onder de zedendelicten staan vermeld. In de eerste plaats dan het **exhibitionisme**, het pronken met de ontblote geslachtsdelen langs de openbare weg, of op besloten plaatsen tegenover personen die daar niet van gediend zijn. Schennis van de erbaarheid heet dat in de wet (art. 239) en er staat een gevangenisstraf van ten hoogste twee jaar op. Tegenwoordig nemen de rechters dit feit lang niet zo zwaar meer op als vroeger, toen hardnekkige exhibitionisten zelfs wel ter beschikking van de regering werden gesteld en jarenlang in een inrichting verdweden. Nu blijft het gewoonlijk bij een korte, meestal voorwaardelijke gevangenisstraf, of een boete.

Pedofilie, geslachtelijke neiging tot kinderen, kan leiden tot verschillende strafbare feiten:

- Geslachtsgemeenschap met een meisje van nog geen twaalf jaar (art. 244 - 12 jaar).
- Geslachtsgemeenschap met een meisje van twaalf, dertien, veertien of vijftien jaar (art. 245 - 8 jaar) (alleen op klacht vervolgbaar).
- Andere geslachtelijke handelingen met een meisje of een jongen van nog geen zestien jaar (art. 247 - 6 jaar).

Homoseksualiteit is nog strafbaar voor de meerderjarige, die omgang heeft met een minderjarige van zestien jaar of ouder (art. 248 bis). De gevangenisstraf kan oplopen tot vier jaar maar gelukkig is dit pure theorie geworden. Minister Polak heeft een wetsontwerp ingediend om deze uitzonderingsbepaling geheel af te schaffen. Een grote meerderheid in de Kamer is verzekerd en in afwachting van de wetswijziging is de bepaling praktisch al dode letter aan het worden. Ook na de afschaffing van art. 248 bis zal strafbaar blijven:

- Homoseksuele omgang met een jongen of meisje van vijftien jaar of jonger (art. 247 - 6 jaar); het doet er niet toe of dit door een meerderjarige of een minderjarige gebeurt; als twee jongens van veertien jaar elkaar onaneren dan zijn zij beiden volgens de wet schuldig aan misdrijf.
- Verleiding van een minderjarige van onbe-

sproken gedrag tot homoseksuele handelingen, door hem geld of geschenken aan te bieden, hem te misleiden of een feitelijk overwicht te gebruiken (art. 248 ter - 4 jaar).

In de praktijk wordt art. 247 haast nooit gehanteerd tegen seksuele spelletjes tussen leeftijdgenoten: de justitie acht zulke vervolgingen niet in het algemeen belang. Art. 248 ter is feitelijk haast onbruikbaar: vervolging kan alleen plaats vinden als de minderjarige een klacht indient en de officier van justitie moet bewijzen: 1e dat seksuele handelingen zijn gepleegd, 2e dat de verdachte wist of had moeten vermoeden dat zijn partner minderjarig was, 3e dat het gaat om een minderjarige van onbesproken gedrag, 4e dat het inderdaad het geld of de geschenken, het overwicht van de verdachte of de misleiding zijn geweest, die de minderjarige tot de seksuele omgang bewogen hebben. Dat is bepaald geen gemakkelijk bewijslast!

Anders dan landen als Oostenrijk, Zweden en Zwitserland kent Nederland geen bepaling tegen de incest (bloedschande) als zodanig. Maar in het artikel dat minderjarige moet beschermen tegen wettelijke toenaderingen door personen van wie ze afhankelijk zijn, staat uitdrukkelijk de ouders vermeld, die „ontucht plegen met hun minderjarige kind“ (art. 249 - 6 jaar). Verhoudingen met meerderjarige kinderen vallen dus buiten de wet, en ook seksuele omgang tussen broer en zuster, broer en broer, of zuster en zuster, als tenminste de partner niet onder de zestien jaar is. Want dan is het onder pedofilie vermelde artikel toepasselijk (art. 247 - 6 jaar). Gaan twee echtparen over tot **partnerruil**, dan maken alle vier de deelnemers zich schuldig aan overspel (art. 241 - 6 maanden). Maar in dit speciale geval is er eigenlijk geen kans op veroordeling. Wil iemand voor overspel worden gestraft, dan moet namelijk vooraf aan twee voorwaarden zijn voldaan. In de eerste plaats moet de wederhelft aangifte bij de politie doen en om vervolging vragen. Het is al heel onwaarschijnlijk dat het in dit geval daarvan komt. Als het echtbaar A (Ans en Arie, tot partnerruil overgaat met het echtbaar B (Betty en Bert), dan zal Ans, die met Bert naar bed is geweest, het wet niet in haar hoofd halen zich te gaan beklagen over wat Arie en Betty samen hebben gedaan. Zelfs als zij zo gek is, moet nog een tweede voorwaarde zijn vervuld eer het tot een strafvonnis kan komen: Ans moet bovendien een echtscheidingsprocedure tegen Arie hebben aangespannen en de rechter moet de echtscheiding hebben uitgesproken. In dit geval zal Arie, beducht voor de dreigende strafaak, zich in de echtscheidingsprocedure zeker gaan verweren met het argument, dat alles met mede-

weten en goedvinden van Ans is gebeurd. De rechtspraak stelt zich tegenwoordig op het standpunt, dat je geen gevolgen kunt verbinden aan het overspel van je echtgenoot, als je daar zelf eerst toestemming toe gegeven hebt. Dat staat gelijk met verzoening achteraf, die ook het verleden juridisch helemaal uitwist.

Over transvestitisme, de neiging om rond te lopen in kleren van het andere geslacht, zwijgt ons Wetboek van Strafrecht. Maar er zijn veel gemeentelijke verordeningen (algemene politie verordening) die dergelijk gedrag verbieden. Op overtreding van een dergelijke verordening kan ten hoogste twee maanden hechtenis of driehonderd gulden boete worden gesteld (art. 195 Gemeentewet).

Andere delicten

Tenslotte is er nog een groep neigingen welke degenen, die er aan toegeeft, wel niet tot een zedendelinquent maken, maar hem mogelijk in botsing brengen met andere strafbepalingen.

In de eerste plaats **sadisme**. De sadistische meester, die zijn slaaf gevonden heeft, kan zich op allerlei strafbare manieren aan hem vergrijpen: hij kan hem uitschelden of in het gezicht spuwen e.d., wat ook onder belediging valt (art. 266 - 3 maanden of f 600,-); hij kan hem vastbinden of opsluiten, wat wederrechtelijke vrijheidsberoving kan opleveren (art. 282 - 7½ jaar); hij kan hem door slaan of dreigementen dwingen tot allerlei vernederende handelingen (art. 284 - 9 maanden of f 600,-); hij kan hem mishandelen (art. 300 - 2 jaar of f 600,-). De belediging zal hier niet gauw tot een strafvervolging leiden, want daarvoor is vereist dat de beledigde de zaak aangeeft en zich beklagt, terwijl we hier veronderstellen dat de slaaf een masochist is die zich vrijwillig tot al deze dingen leent. Bij vrijheidsberoving, dwang of mishandeling is zo'n klacht niet nodig, en de justitie mag er dus werk van maken ook tegen de zin van het „slachtoffer“. Dat dit slachtoffer zichzelf beschikbaar stelde en stiltzwindend of uitdrukkelijk zijn toestemming gaf tot wat hem werd aangedaan, betekent zonder meer nog niet dat de politie de dader niets maken kan. Het grote publiek denkt dit gewoonlijk, maar het is niet zo. De oude romains-rechtelijke regel dat je iemand geen onrecht aandoeft door iets te doen wat hij zelf goed vindt, gaat in ons recht lang niet altijd op.

Dit was immers een regel van het reinste individualisme. In ons recht is de gemeenschap sterker betrokken bij het lot van de enkeling, en onder bepaalde omstandigheden blijft de wet de enkeling beschermen ook als hij daar zelf volstrekt niet op is gesteld. Niemand kan zich-

vervolg van pagina 13

zelf als slaaf verkopen. Ook al geef ik Piet op gezegeld papier vergunning om mijn hand af te hakken, dan gaat Piet nog wegens mishandeling de bak in als hij het doet. Wie het wel mag doen is de dokter, wanneer het hem in het belang van mijn gezondheid nodig lijkt, de zieke of gewonde hand af te zetten. Dan is die amputatie immers een redelijk middel tot een redelijk doel, en dat heft de strafbaarheid op. Er zijn tussengevallen, iemand op straat zo maar een stomp geven is zeker strafbare mishandeling. Als een bokser evenwel zijn tegenstander in de ring een opstopper verkoopt, maakt de justitie er geen werk van. Het houden van een bokswedstrijd is in onze cultuur toegestaan, ook al brengen de deelnemers elkaar volgens de regelen der kunst pijn en verwondingen toe. Over het opwekken van geslachtslust door het toebrengen of het ondergaan van kwellingen denkt onze

cultuur echter heel wat minder verdraagzaam en als de zaak wat heviger vormen aanneemt en — belangrijke voorwaarde! — de politie ter ore komt, is ingrijpen niet uitgesloten. De toestemming van het „slachtoffer” zal tegenover de rechter hoogstens als verzachtende omstandigheid gelden.

Het is zelfs denkbaar dat de masochist zelf vervolgd wordt als medeplichtige (art. 48) of als uitlokker (art. 47) van de door de sadist gepleegde misdrijven.

Geslachtelijke omgang met een dode (**nekrofilie**) is op zichzelf geen strafbaar feit, want onze wet kent geen bepaling tegen lijkeschennis. Wel strafbaar is grafschennis (art. 149 — 1 jaar) het wegnemen van een lijk (art. 150 — 1 jaar of / 300,—) het overhoop halen van een graf en het vernietigen, ontkleden of openen van het lijk (Wet op de Lijkbezorging art. 23 en 41 — 1 jaar hechtenis of / 1.000,—).

Op overeenkomstige wijze zullen bevestigingen van **fetisjisme** iemand kunnen dwingen tot b.v. het stelen van wasgoed, van zakdoeken, van schoenen enz., of tot het plegen van diefstal om de begeerde goederen te kunnen kopen (art. 310 — 4 jaar of / 120,—).

Anders dan in vele andere wetgevingen zijn bij ons seksuele handelingen met dieren (**bestialiteit**) niet strafbaar gesteld. Terecht, want de bestraffing van dergelijke feiten berust op bijgelovige vrees voor de gevolgen of op een verwarring tussen strafrecht en moraal. De jongen of het meisje die hun geslachtsdelen door hun hondje laten likken zijn dus voor ons recht geen misdadigers, evenmin als de man die zijn penis

in de aars of de schede steekt van een dier dat daarvoor voldoende grote lichaamsopeningen heeft, zoals een paard of een koe. Maar is het dier zo klein dat het door die handeling gepijnigd wordt, of zelfs gewond of gedood, dan is er sprake van dierenmishandeling (art. 254 — 6 maanden of / 1000,— een „„zedendelict!”) en eventueel, als het dier aan een ander toebehoort, van zaakbeschadiging (art. 350 — 2 jaar of / 600,—).

Sommige buitenlandse wetgevingen richten zich nadrukkelijk tegen het bespieden of begluren van mensen die zich ontkleden of zich seksueel vermaken, (**voyeurisme**). In de Verenigde Staten geldt de „Peeping Tom” als een misdadiger en komt hij in de gevangenis. Ons wetboek kent dit feit niet, en het laat gluren even vrij als het bijwonen van striptease en van seksuele voorstellingen of het bekijken van pornografische platen. Het is mogelijk dat hier of daar een gemeentelijke verordening het binnengluren in huizen strafbaar stelt, maar ik heb daar geen voorbeeld van kunnen achterhalen. In het algemeen krijgt een gluurder pas last met de wet als hij op verboden terrein rondsluipert (art. 460 en 461 — / 30,—) binnendringt op andermans erf (art. 138 — 6 maanden of / 600,—) of gaatjes boort in toiletten of badhokjes (art. 350 — 2 jaar of / 600,—). De voyeur die anderen er toe brengt seksuele vertoningen voor hem op te voeren, pleegt een zedendelict als hij daarvoor minderjarige acteurs inschakelt (art. 250 — 3 jaar), en ook als de acteurs steeds meerderjarigen zijn, wanneer hij van die liefhebberij een gewoonte maakt (art. 250 bis — 1 jaar of / 2.000,—).